

LAUSUNTOPYYNTÖ YLIOPPILASTUTKINNON HYÖDYNTÄMISTÄ KORKEAKOULUJEN VALINTAMENETTELYISSÄ POHTINEEN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA JA YLIOPPILASTUTKINNON KEHITTÄMISESTÄ

hyvinvointilautakunta 25.1.2017 § 7

Päätös	Hyväksyttiin. Vs. peruskoulun ja lukion rehtori Juha Nikka oli asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.
Päätösehdotus	Hyvinvointilautakunta esittää lausuntoluonnoksen mukaisen lausunnon antamista opetus- ja kulttuuriministeriölle.
Esittelijän perusteet	Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen asetti 4.5.2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia toimenpideohjelma ylioppilastutkinnon hyödyntämiseksi korkeakoulujen valintamenettelyssä. Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa työryhmän raportista Valmiina valintoihin – Ylioppilastutkinnon parempi hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Lausunnot pyydetään toimittamaan webropol-lomakkeella viimeistään 27.1.2017. Lisäksi pyydetään näkemyksiä siitä, miten ylioppilastutkintoa pitäisi kehittää.
Esittelijä ja lisätietoa	Johanna Korteniemi, hyvinvointijohtaja, 040 5811 255, johanna.korteniemi@pello.fi Valmistelija: Juha Nikka, vs. perusopetuksen ja lukion rehtori, 040 5811 253, juha.nikka@pello.fi
Liitteet	
Oheismateriaali	Lausuntoluonnos Lausuntopyyntö Lausuntolomake Valmiina valintoihin – Ylioppilastutkinnon parempi hyödyntäminen korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa
Tiedoksi	Opetus- ja kulttuuriministeriö, kunnanhallitus
Muutoksenhakuohjeet	Tästä päätöksestä ei saa tehdä kuntalain 91 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Päätöshistoria

Otteen oikeaksi todistaa, Pellossa 26.1.2017

Irene Määttä
Irene Määttä, pöytäkirjanpitäjä

Lausuntopyyntö pääsykokeiden uudistamisesta**Kysymys 3:** kyllä**Kysymys 4:**

Lukiolaisilla on oikeus tietää jo opintojensa alusta asti, ennen valintojaan, millaisilla perusteilla korkeakouluhin valitaan opiskelijoita lukio-opintojen päätyttyä. Lisäksi valintaperusteiden tulisi olla pysyvämpiä eikä vuosittain vaihtuvia. Nämä molemmat muutokset parantaisivat opiskelijoiden oikeusturvaa.

Kysymys 5: kyllä pääosin**Kysymys 6:**

Ylioppilastutkinnon ja sen eri aineiden arvosanojen painoarvon sekä muiden lukioaikaisten suoritusten painoarvon voimakas lisääminen sisältää myös ongelmia. Lukiolaiset ovat tyypillisesti iältään 16-19-vuotiaita, joilla elämäkokemus, -hallinta yms. ovat vasta pikku hiljaa kehittymässä. Jos lukiosta tehdään nykyistä selvästi enemmän opiskelijoiden tulevaisuutta määräävä vaihe, tulee se lisäämään hyvin monilla ahdistusta, stressiä – tätä kautta uupumusta, mielenterveysongelmia jne. Lisäksi poikien hitaampi kypsyminen pitää huomioida ettei entisestään lisäännä syrjäytyneiden nuorten miesten osuus. Esitetyllä uudistuksella on siis riskit kääntyä myös itseään vastaan.

Kysymys 7: ei pääosin**Kysymys 8:**

Puhuttaessa opiskelijoiden motivaatiosta pitää huomioida myös ikä. Lukioikäisen ja reilun parikymppisen henkinen ikäero on lähes aina selvästi suurempi kuin pelkkä heidän ikänsä erotus. Joten luvun johtopäätökset ovat liian suoraviivaisia.

Kysymys 9: kyllä pääosin

Kysymys 10: Ylioppilastutkinnon arvosanojen korottaminen on kyllä mahdollista kahdesti vuodessa, mutta se ei silti nopeuta jatko-opintoihin pääsyä, jos valinnat tehdään edelleen kerran vuodessa. Uudet, paremmat arvosanat otetaan huomioon kuitenkin vasta seuraavana kesänä. Eli lopputulos on ainakin lyhyellä aikavälillä sama pääsykokeissa "epäonnistuneelle" kuin huonoista yo-arvosanoista kärsiville.

Kysymys 11: ei pääosin

Kysymys 12.: "Kun korkeakoulut kokevat esimerkiksi ruotsin tai matematiikan osaamistason ja muun kieli- taidon nykytason ongelmalliseksi, voivat korkeakoulut vaikuttaa lukiolaisten painotuksiin korostamalla näitä valintaperusteissa laajasti ja viestimällä tästä." Kaikki edellä kerrotun kaltaiset muutokset pitää kertoa lukiolaisille etukäteen niin, että he tietävät jo opintojensa alkuvaiheissa, millaiset uudistukset ovat voimassa heidän hakeutuessaan jatko-opintoihin. Eli muutoksista on tiedotettava ainakin kaksi vuotta ennen niiden käyttöönottoa.

Ammatillisen koulutuksen ja lukion käyneiden osaamistasot pitää pystyä tunnistamaan. Aiemmin mainittiin, että pelkkä lukion päästötodistus ei ole yhteismitallinen, eikä siksi validi tekijä valintoja tehdessä. Miten aidosti olisi sitten mitattavissa ammattikoulun ja lukion päättäneiden osaamiserot? Kiintiöt ainakin olisivat ongelmallisia kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta. Esitetyt mallit vaikuttavat turhan monimutkaisilta. Entä miten laadittaisiin yo-kokeiden kysymykset, jos niihin osallistuisi myös ammatillisen koulutuksen saaneita?

Kysymys 13: kyllä pääosin

Kysymys 14: Muutokset on tiedettävä hyvissä ajoin eli lukio-opintojaan aloittavan on tiedettävä, millä perusteilla ja miten tehdään valinnat jatko-opintoihin kolmen vuoden kuluttua.

Kysymys 15: kyllä**Kysymys 16:** Perustelut ovat järkevät ja kannatettavat**Kysymys 17:** kyllä pääosin

Kysymys 18: Toisen asteen opintojen ja todistusten vertaileminen sekä yhteismitallisuus ovat nykytilanteessa hyvin ongelmallinen esim. erilaisten arvosana-asteikoiden muodossa. Lisäksi opintojen sisällöt eivät vastaa juurikaan toisiaan. Eroavaisuudet vain lisääntyvät ammattikoulutuksen uuden reformin myötä.

Kysymys 19: kyllä

Kysymys 20: Tässä poistuisi yksi suurimmista nykyjärjestelmän ongelmista, joka aiheuttaa viivästyksiä jatko-opintoihin siirryttäessä sekä luokka opiskelijoiden oikeusturvaa.

Kysymys 21: kyllä

Kysymys 22: On huomioitava myös sellaiset opiskelijat, joiden yo-kokeesta on pitkä aika. Lisäksi vaihtoehtoiset valintamenettelyt paikkaisivat oppilaiden eritahtista ja erityisesti poikien hitaampaa kypsymistä.

Kysymys 23: kyllä pääosin

Kysymys 24: Esitetyn uuden mallin tulee olla ymmärrettävä, selkeä ja läpinäkyvä, jotta tiedetään millaista osaamisen parantamista korkeammat pisteet edellyttävät.

Kysymys 25: kyllä pääosin

Kysymys 26: Muutokset on tiedettävä hyvissä ajoin eli lukio-opintojaan aloittavan on tiedettävä varmasti, millä perusteilla ja miten tehdään valinnat jatko-opintoihin kolmen vuoden kuluttua.

Kysymys 27: ei pääosin

Kysymys 28: Jatkotyössä on oltava vahva lukiokoulutuksen edustavuus ja osaaminen. Edelleen lukion on säilyttävä pääasiallisena väylänä korkeakouluopintoihin tarjoamiensa opiskeluvaihtoehtojensa vuoksi. Muuten vaarana, että korkeakoulujen vaatimustasoa laskettava, millä olisi kohtalokkaita seurauksia osaamiseen, innovaatioihin yms. Eri oppilaitosten erovaihtoehtoja ei pidä alkaa keinotekoisesti häivyttämään.

Kysymys 29: kyllä pääosin

Kysymys 30: Tällainen uudistus synnyttää haasteita itse yo-kokeen kysymysten laadintaan. Miten ammatillisen tutkinnon suorittanut valmistautuu yo-kokeeseen?

Kysymys 31: kyllä pääosin

Kysymys 32: Jos toteutetaan kohdan 9 uudistus, niin kohdan 10 esitys silloin looginen

Kysymys 33: ei pääosin

Kysymys 34: Korkeakouluilla tulee säilyttää ainakin tietyillä aloilla oikeus järjestää soveltuvuuskokeita. Kokeiden laatua tulee kehittää. Tähänhän vapautuu resursseja, jos huomattava osa aloista valitsee opiskelijansa muutoin kuin valintakokeilla.

Kysymys 35: kyllä pääosin

Kysymys 36: Ulkomaisten opiskelijoiden valitseminen ei saa tapahtua kotimaisia syrjimällä. Eu-maiden ulkopuolisille opiskelijoille käyttöön lukukausimaksut.

Kysymys 37: kyllä

Kysymys 38: Perustelut ovat järkevät

kysymys 39:

Kysymys 40: Yo-kokeen uudistusten osalta on otettava aikalisä ja keskityttävä jo päätettyjen uudistusten toteuttamiseen sekä kokemusten seurantaan. Tältä osin lukiossa kaivataan työrauhaa,